

זרע שמשון

פנינים יקרים וקצרים מתורת הגאון המקובל חסידא קדישא הרב מוה"ר שמשון דיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני זלה"ה מח"ס 'זרע שמשון' ותולדות שמשון' גלב"ע ו' אלו תקל"ט ומקום קברו לא נודע שהבטיח שכל הלומד בספריו יזכה לישועות ונפלאות בבני חיי ומזוני

פרשת בלק תשפ"ב • זרע שמשון הלימוד שמשיע ישועות • ספר 428

להקשות על סיחון למה כשנלחם עם ישראל לא קרא אף בפעם ההוא לבלעם לקלל את ישראל כפי שעשה כשנלחם עם מואב.

וי"ל עפ"י מה שכתב רש"י בפסוק (כא, כג) 'ולא נתן סיחון את ישראל וגו' ויצא לקראת ישראל וגו', אילו היתה חשבון מלאה יתושין אין כל בריה יכולה לכבשה [מחמת שהיתה מבוצרת], ואם היה סיחון בכפר חלש אין כל אדם יכול לכבשו [מחמת חוזקו], וכל שכן שהיתה בחשבון.

ולפי זה יש לומר, דבתחילה כשבא סיחון להילחם עם מואב היות שחשבון שהיא עיר מבוצרת הייתה עדיין אצל מואב, חשש סיחון שלא יצליח במלחמה עמהם והוצרך לקרוא לבלעם שיסייע בעדו, אולם אחר שניצח את מואב וכבש מהם את חשבון שהיא עיר מבוצרת וכמעט שלא שיך לכבוש אותה וכמ"ש ברש"י, שאף אם היתה מלאה יתושין אי אפשר לכבוש אותה, והוא עצמו מלך חזק וקשה, וממילא עלה בדעתו שבודאי לא יהיה מי שיוכל לנצחו, ומשום כך סמך על גבורתו ועל עיר מבצר שלו ולא רצה לקרוא לבלעם שלא לצורך. (זרע שמשון' פרשתינו אות א)

בלעם לא יזכה בברכה על כך שבידך את ישראל

'ולא אָבָה ה' אֱלֹקֶיךָ לְשַׁמֵּעַ אֶל בְּלַעַם וַיִּהְפֹּךְ ה' אֱלֹקֶיךָ לְךָ אֶת הַקְּלָלָה לְבִרְכָה כִּי אֶהְבֶּךָ ה' אֱלֹקֶיךָ' (דברים כג, ו): יש לדקדק מה כוונת הכתוב בתיבת 'לך', שהיה די לכתוב ויהפוך ה' אלוקיך את הקללה לברכה. ויש לתרץ, דהנה בלעם בירך את ישראל, וא"כ לכאורה צריך הוא להתברך על ידי השי"ת על כך שהרי הקב"ה אמר שיברך את מי שמברך את ישראל כדכתיב (בראשית כז, כט) 'מברכיך ברוך', לכך הדגיש הכתוב לומר ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה וגו', והיינו שרק כלפי בני ישראל נחשבים דבריו של בלעם כברכות, אולם כלפי בלעם נחשב הדבר כמי שקילל את ישראל ויענש על כך, שהרי הוא בא לקללם אלא שהקב"ה נמנע ממנו והקב"ה מחשיב לעכו"ם מחשבה רעה כמעשה (ירושלמי פאה פ"א ה"א), ובודאי לא יזכה להתברך מחמת כן. (זרע שמשון' פרשתינו אות יג)

אמרות שמשון

הברכה מתחלת מיד אף קודם שסיים המברך את ברכתו 'כִּי יִדְעַתִּי אֶת אֲשֶׁר תִּבְרַךְ מִבְּרַךְ וְאֲשֶׁר תֵּאָר יִאָר' (כב, ו): יש להקשות מדוע לענין הברכה כתוב **מבורך** בלשון הווה, ולענין הקללה כתיב **יואר** בלשון עתיד.

ויש לבאר עפ"י מה שכתב רש"י (שמות ד, ז) בענין משה כשביקש מהקב"ה איזה אות וסימן שיוכל לעשות לבני ישראל שיאמינו לו שהקב"ה שלחו, שבתחילה כתיב 'ויוציאה והנה ידו מצורעת כשלג' דמשמע שרק אחר שהוציאה לגמרי נעשית מצורעת, ולבסוף כתוב 'ויוציאה מחיקו והנה שבה כבשרו' דמשמע אף שעדיין לא הוציאה לגמרי, אלא רק הוציאה מחיקו, כבר שבה כבשרו, וכתב רש"י שהטעם הוא משום שמדה טובה מרובה וממהרת לבוא ממידת פורענות. ולכך הצרעת שיש בה ענין קללה, לא מיהרה לבוא ונעשתה רק אחר שהוציאה לגמרי, אולם ריפוי הצרעת שזה ענין ברכה, נעשתה מיד כשהתחיל להוציא את ידו אף כשעדיין היתה עיקר ידו בפנים.

ולפי זה יש לומר כן גם כאן, דלענין הברכה כשמתחיל לברך, מיד חלה הברכה עוד לפני שסיים את הברכה, ותוך כדי הברכה הרי הוא כבר מבורך, ולכך דקדק הכתוב לומר 'את אשר תברך מבורך' בלשון הווה, כי כשסיים המברך את הברכה כבר מבורך המתברך. אך כשמקלל אין הקללה נקבעת על המקולל רק לאחר סיום קללותיו של המקלל, נמצא דרך כשיסיים את קללותיו, יהיה המתקלל מקולל ולכך כתיב 'יואר', כי בשעת הקללה הוא עדיין אינו מקולל. (זרע שמשון' פרשתינו סוף אות א)

מדוע כשנלחם סיחון עם ישראל לא קרא לבלעם

'וַעֲתָה לָכֶּה נָא אֶרֶה לִי אֶת הָעַם הַזֶּה כִּי עֲצוּם הוּא מִמֶּנִּי אֲוִלִי אֲוִכַל נֶפֶשׁ בּוֹ וְאֶגְרָשְׁנוּ מִן הָאָרֶץ כִּי יִדְעַתִּי אֶת אֲשֶׁר תִּבְרַךְ מִבְּרַךְ וְאֲשֶׁר תֵּאָר יִאָר' (כב, ו): ברש"י כי ידעתי על ידי מלחמת סיחון שעזרתו להכות את מואב. יש

הוצאת הגליון והפצת לחות

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת חוה ורשביאק ע"ה בת יבלחט"א הרח"ח ה' חיים דוד חיי' גלב"ע ה' תמוז תשפ"א ת.נ.צ.ב.ה.	לעילוי נשמת האשה החשובה מרת פרידא פאשקעס ע"ה בת הרח"ח אשר עניול נאלדשטיין ז"ל גלב"ע ה' תמוז תשע"ז ת.נ.צ.ב.ה.	לעילוי נשמת רבי חיים בן סוליקה ז"ל גלב"ע ה' ט"ז כסלו תשפ"ב ת.נ.צ.ב.ה.	לברכה ולהצלחה גלויות של שבתות הקיץ נתגדבו לחות חיים דוד בן עטיא והוגתו צביה רחל בת דבקה להצלחה וברכה בכל הענינים פרינס בשפע ובחיהבת הדעת	לברכה ולהצלחה אהרון בן גיטל ביליא וכל משפחתו וכל הנלוים אליו לשפע ברכה והצלחה גדולה וטיעיתא דשמיא בכל מכל כל

הן עם לבדד ישכון

בשמות רבה (פרשה טו, ז) אמרינן, מתחילה היה העולם מים במים והיה האלקים מבקש לכונן עולמו ולא היו רשעים מניחין, כיון שבאו האבות וזכו אמר הקב"ה על אלו אני מכונן העולם שנאמר 'כי לה' מצוקי ארץ' וכו', לכך כתיב 'כי מראש צורים' וכו' 'הן עם לבדד' וכו', מהו הן, כל האותיות מזדווגין חוץ משתי אותיות הללו, [= שנכתבים באותם אותיות ה"ה, נ"ן] כיצד וכו' אמר הקב"ה כשם ששתי אותיות הללו אינם יכולים להזדווג עם כל האותיות אלא לעצמן, כך ישראל אינם יכולים להזדווג עם כל האומות אלא לעצמן מופרשים, שאפילו מלך גוזר עליהן לחלל שבת ולבטל המילה או לעבוד עבודה זרה, הן נהרגין ואין מתערבין בהן שנאמר 'הן עם' וכו', ומה אני עושה, כל מלך וכל אויב שגוזר עליהם גזירה אני הורגו שנאמר הן עם כלביא יקום, בא עליהם עמלק סיסרא וכו' עכ"ל. ומה שלמד המדרש ממלת 'הן' שישראל נהרגין על קיום המצוות והקב"ה הורג שונאיהם, יש לומר דלשון נוטריקון דרשינן, ה'ריגה נ'קמה, הם הורגים ישראל בשביל שמקיימים המצוות והקב"ה עושה בהם נקמה, וזהו ה"ן עם לבדד ישכון. (פרשת וירא אות כד)

לא הביט און ביעקב

כתב הפרשת דרכים (ד"ה ט) שה' הפליא חסדו על ישראל, שכשרואה שעתידין להרע ולהטיב, מטיב עמהם בשביל מה שעתידין להטיב, ואינו נמנע בשביל מה שעתידין להרע, וזהו שאמר בלעם 'לא הביט און ביעקב', שהקב"ה אינו דן את האדם אלא לפי מעשיו של אותה שעה, ואף על פי שעתיד להרע דכתיב (איוב יא, יא) 'וירא און ולא יתבונן', וכתיב (בראשית כא, יז) 'באשר הוא שם', אבל במצות מסתכל במה שעתידין לעשות ומטיב להם מעכשיו. וזהו שסיים הכתוב 'ה' אלקי עמו, ומטיב להם במה שעתידין לעשות, וכן עשה בצאתם ממצרים שהטיב עמהם בשביל שהיו עתידין לקבל התורה

ולא נמנע בשביל שעתידין לחטא בעגל, ומשום הכי 'א-ל מוציאם ממצרים'. (פרשת ויחי אות י')

א-ל מוציאם ממצרים

אמנם לפי דרכנו כוונת בלק היתה להוליך בלעם אצל המקומות שהיה רואה בחכמתו שעתידים ישראל לחטוא בהם, כדכתיב (במדבר כג, כ) 'לכה נא אקחך אל מקום אחר וכו' אולי יישר בעיני' וכו', וכמו שפרש"י שם בפרשה, וקשה והא אין הקב"ה מעניש את האדם על העתיד ומאי סלקא דעתיה דבלק, אלא ודאי צריך לומר שהיה סובר שהקב"ה לא הוציאם ממצרים לפי שלא היה יכול להוציאם מפני הקטרוג של עגל שעתידים לעשות, אלא שפרעה גירשם מארצו כדכתיב (שמות ו, א) 'כי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו', ואם כן דנים את האדם אף על העתיד, ומכל שכן שבמדבר היו תמיד חוטאים ומתלוננים. ואפשר שבראותו המקומות שעתידים לחטוא בהם תתגרה בהם מדת הדין, ולכן שלח לומר לבלעם 'הנה עם יצא ממצרים', יצא מעצמו, וכשראה בלעם שרצון הקב"ה היה שלא לקלל את ישראל ולא היה חושש למה שעתידין לחטוא, אמר לבלק א-ל מוציאם ממצרים, הוציאם ממש ואינו חושש כלום על העתיד. (פרשת שמות אות טו)

ישראל שוכן לשבטיו

והכי נמי אמרינן בפרק ג' דבתרא (דף ס ע"א) 'וישא בלעם את עינו וירא את ישראל שוכן לשבטיו מה טובו אוהליך' וכו', מה ראה, ראה שאין פתחיהן מכוונים זה כנגד זה, אמר, ראויים הללו שתשרה עליהם שכונה ותחול עליהם ברכה, שאלמלי היו פתחיהן מכוונים היו מביטים זה את זה בהיזק ראייה, ואז היה מוצא מקום לקללם ח"ו. ועיקר ההיזק הוא מפני שהואיל שרואה כל מעשיו ויודע כל עסקיו, שמא יהיה מקנא ותומד אותה הטובה וגורם שעסקי חבריו אובדים לפי שבאת על דם תקלה לו כמו שאמרנו. (פרשת אחרי ענייני תשובה אות ג)

פרק ו משנה ו

גדולה תורה יותר מן הכהונה ומן המלכות שהמלכות נקנית בשלשים מעלות והכהונה בעשרים וארבע והתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים.

מרגלא בפומייהו דרבנן 'גדול תלמוד', ולמה נקט התנא 'לעושיה' דוקא ולא ללומדיה נמי, והא תנן (פאה פ"א מ"א) **ותלמוד** תורה כנגד כולם. ועוד, מה בא להשיענו דיש לו חיים בעולם הזה ובעולם הבא, דמילתא דפשיטא היא שיש לו חיים בעולם הבא, דכתיב 'כי הוא חיך ואורך ימך' ודרשינן לעולם שכולו טוב וכולו ארון, והספק הוא בעולם הזה לבד, משום דשכר מצוות בהאי עלמא ליכא. ועוד איך מוכח מקרא, ד'כי חיים הם למוצאיהם', שה'תורה נותנת חיים לעושיה' דוקא, והיכא רמיז 'בעולם הזה ובעולם הבא'.

ויש לומר דבפ"ק דברכות (ה) מצינו שתי מימרות סותרות זו את זו, דמתחלה אמר ריש לקיש כל העוסק בתורה יסורין בדלין ממנו, ואחר כך שם בסמוך אמר רבי שמעון בן יוחאי שלש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל ולא נתנן אלא על ידי יסורין. תורה מנין, דכתיב 'אשרי הגבר אשר תיסרנו י-ה ומתורתך' וכו', ועי"ש. ואיך אפשר שהעוסק בתורה יסורין בדלין ממנו, אם התורה עצמה לא ניתנה אלא על ידי יסורין.

ומלבד מה שתירצו המפרשים, יש לומר דאיאתא במדרש פרשת נצבים (דבר' ה, ט) 'כי חיים הם למוצאיהם' יש אומרים למוציא לאחרים, ויש אומרים לממציא אותם. עכ"ל. משמע מזה שהחיים של התורה אינם באים אלא או בשעה שהגיע למעלה זו ללמד לאחרים, אי נמי למעלה אחרת לחדש חידושים בתורה, שאז נקראת התורה שלו, כדאמרינן בפ"ק דעבודה זרה (ט) 'כתיב 'כי אם בתורת ה' , וכתיב 'בתורתו', מעיקרא התורה אינה שלו לכך נקראת 'תורת ה', ולבסוף היא שלו ונקראת 'תורתו'.

ולכן מתחלה שעדיין לא ניתנה לו במתנה ונקראת 'תורת ה', אז לא ניתנה אלא על ידי יסורין כדי לצרפו ולטהרו, כמו שהיו ישראל בכור הברזל במצרים קודם קבלת התורה. אבל אחר כך כשלמד, והתורה ניתנה לו במתנה, אז יסורין בדלין ממנו. וזהו דקאמר שהיא נותנת חיים **לעושיה**, דוקא לעושיה, דהיינו שמלמד לאחרים שנקרא עושה זה התלמיד או זו התורה, שיחדש זה התלמיד או שימציא דברי תורה שיחדש חידושים בתורה. ושפיר מייתי ראייה מקרא 'דכי חיים הם למוצאיהם', דהיינו לעושיה, שהרי ממציא אותה התורה החדשה או אותו תלמיד חכם חדש.

ואלו החיים הם בודאי לעולם הבא, שהוא עולם שכולו חיים. ואף בעולם הזה יהיו לו חיים טובים, מסיפיה דקרא 'ולכל בשרו מרפא', שכל העוסק בתורה יסורין בדלין ממנו, שהיסורין שהיו לו קודם שתנתן לו במתנה, דהיינו קודם שגיע להמציא אותן או להמציא לאחרים, עתה יתרפא מהן. (תולדות שמשון פ"ו מ"ו)

מוקד זרע שמשון: 02-80-80-500 לקבלת הגליון לשלוח למייל: zera277@gmail.com או באתר: zerashimshon.com

יוצא לאור ע"י זרע שמשון ע"ר 580624120 ארה"ק הרב ישראל זילברברג 05271-66450

ארה"ב הרב מנחם בנימין פאשקעס: 347-496-5657 Zera Shimshon C/O B Paskesz 1645 48 ST Brooklyn NY 11204 mbpaskesz@gmail.com

זרע שמשון ע"ר 580624120

ניתן להשיג את הספר 'זרע שמשון' בארה"ק: 05271-66-450 בארה"ב: 347-496-5657

ניתן לשלוח תרומות והנצחות לזכות ולע"נ ולקחת חלק בהוצאות והפצת הגליונות והספרים

ניתן להפקיד בבנק מרכנתיל (17) סניף 635 מ.ח. 71713028 ע"ש זרע שמשון כמו"כ ניתן לתרום ככרטיס אשראי

זכות הצדיק ודברי תורתו הקדושים יגן מכל צרה וצוקה, ויושפע על הלומדים ועל המסייעים בני חיי ומזוני וכל טוב סלה כהבטחתו בהקדמת ספריו